

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primește. — Manuscrise nu se returnează.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la N. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emeric Lesner,
Heinrich Schalek, A. Oppelk Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII. Erzsébet-körút).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. — Publicări mai dese după tarife și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXIV.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franco, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franco.
Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare.
Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 82.

Brașov, Vineri 13 (26) Aprilie.

1901.

Din era Szell-Wlassics.

Cu câte-va zile înainte am înregistrat o plângere pe cât de justă, pe atât de îngrijitoare, ce s'a ridicat în fôia bisericească din Blașiu în contra modului cum se face ađi împărțirea așa numitului ajutor de stat între preoții din archidieceasa provinciei metropolitane de Alba-Iulia.

Este revoltătoare desconsiderarea, ba putem dice cinismul, cu care procede ministru de culte în această împărțire de ajutoare, ce se face la părere în urma propunerilor și recomandării consistoriului metropolitan din Blașiu, de fapt însă se face de către ministru de culte și organele guvernului în modul cel mai volnic, nelegal și imoral, fiind-că se desconsideră dreptul de dispunere al consistoriului și al Metropolitului și se atacă fățiș și în ascuns vada și autoritatea lor înaintea preoțimei.

Cum s'ar puté judeca altfel faptul, că dintre 625 preoți recomandați de autoritatea supremă bisericească din Blașiu au fost șterși de către ministru 142 și că celorlalți li-s'au împărțit ajutoare dela 60—1200 corone, făcându-se această deosebire în modul cel mai volnic și fără considerare la vrednicia fiăcărui, precum și la meritele lui? Ca de obicei partea cea mai mare dintre preoții cei mai vrednici au fost șterși cu totul din listă și la împărțirea ajutorului pe 1900, ce s'a făcut pe la mijlocul lunii acesteia; diutre cei rămași în listă preoții cei mai activi, zeloși și lipsiți au primit câte 60 corone, ér cei ce stau în grația vice-spanilor și a solgăbireilor, au fost „dăruiți“ din „mila“ ministrului de culte și cu câte 1200 corone.

C'un cuvânt nu s'a ținut sémă la minister cum se cuvenea de recomandația consistoriului metropolitan; nu s'a asignat nici suma propusă de el, nici nu s'a păstrat o proporția între starea materială, vrednicia și aptitudinea diferiților preoți puși pe listă. Ba mai mult, consistoriului i-s'a interzis de-a subtrage preoților, cărora li-s'au asignat ajutoare taxele ce le datoresc fondurilor archidieceșane, cari sunt înființate în folosul preoților și a familiilor lor.

Ceea-ce este mai bătător la ochi ministru Wlassics tratéză cu totul alt-fel archidieceșane decum tratéză alte diecese ale metropoliei. Așa se asigură, că în diecesa Lugoșului nu s'au ivit la împărțire anomalii amintite și ministru a asignat suma propusă de consistoriu și de episco.

Se vede dér, că pe lângă tóte celelalte, Metropolitul și archidieceșane Blașului nu se bucură nici cât de puțin de „grația“ ministrului, ba acesta duce așa departe suspțiunea, ce-l conduce în tótă acțiunea de împărțire de ajutoare, încât nu numai că desconsideră drepturile consistoriului metropolitan, dér se servește de o practică, cerând conlucrarea autorităților administrative, care învôlvă nu numai o imoralitate, ci o

insultă chiar la adresa preoțimei des numitei archidieceșane.

Dăm loc mai jos unei scrisori, ce o primim dela un preot unit din vicariatul Făgărașului, ce aparține archidieceșei. În această scrisóre se arată într'un mod cum nu se póte mai convingător în ce consistă practica, despre care vorbim.

Este un cas, ce privește pe însuși preotul, care ni-l comunică, și momentul cel mai caracteristic în el; este, că, cu tóte că încă de acum un an acest vrednic preot a respins odată pentru tot-déuna ajutorul, ce i-s'a oferit de către organele administrative, totuși și de rândul acesta vine chiar vice-spanul și-l infestéză „în confidență“ cu o încunoscintare în scris despre un miserabil ajutor, ce i-se oferă în condițiile cele mai umilitoare pentru el și biserica la a cărei cetire, cum mărturisesc, i-s'a ridicat pèrul și i-s'a suit sângele în cap.

Cetiți și veți înțelege, ce deparau ajuns lucrurile în era lui Szell-Wlassics!

Congresul macedonean și cercurile politice vieneșe. Se pare, că cei din Viena privesc cu mult optimism la demonstrația macedoneană din Bulgaria. „Polit. Corre-p.“ după scrierile, ce dice, că le-a primit din Sofia, scrie, că meetingul monstru macedonean a fost o simplă intrunire fără însemnătate (!), față de care cea mai mare parte a populațiunii atât din capitală, cât și din provincie, s'ar fi arătat fórte rece. Tot-odată desminte scierea, că funcționarii statului, cari fuseseră aleși ca delegați, ar fi luat parte la congres, cu tot ordinul contrar al guvernului.

Nu scim de unde își ia amintita corespondență oficioasă acest mare optimism în afacerea agitațiunilor macedonene ale Bulgarilor. Póte că ministrul nostru de esterne, conte Goluchowski, se crede la adăpostul oricărei surprinderi neplăcute din partea despre Bulgaria; póte, că se încrede mult și în convențiunea încheiată cu Rusia la 1817 pentru susținerea reciprocă a așa dísului *status quo* în Balcani. Nu prea consună însă cu acest optimism oficios celea raportate de „Neue fr. Presse“ privitor la planul guvernului bulgar de a *cassa postul de agent diplomatic bulgar în Viena*. Se pre-textéză, că acesta s'ar fi cumpănit cu cei din Sofia din cauze de economie. „E mare întrebare“, dice „N. fr. Pr.“, „décă ministru-presedinte Karavelow ar puté se escute această intențiune fără a desțepta resens și nemulțămire la guvernul austro-ungar. Mai demult Viena era cel dintăi oraș, unde principele Ferdinand își trimitea un agent. Ore acum s'e-i placă inadever printului de ași rechiama agentul din Viena, lăsând pe cei din Paris, Petersburg și din capitalele statelor balcanice la postul lor?

Fôia vieneșă crede, că printul bulgar nu-și va da consimțământul la realizarea unei astfel de intențiuni. Ceea-ce pare sigur însă este, că actualul agent bulgar din Viena, Dr. Sirmagiew, va fi rechiemat. Despre eventualul său urmaș nu se scie încă nimic. În Viena ar fi fórte agreat fostul ministru-presedinte și ministru de răsboi Petroff, care în cestiunea repatrierei oficerilor bulgari emigrați în Rusia, s'a dovedit corect nelăsând ca influința rusescă să devină prea puternică în Sofia.

Eventualitatea, ca agentul din Belgrad să fiă acreditat și pentru Viena „N. fr. Presse“ nu o crede admisibilă. Ar fi în contra usului diplomatic, ca un diplomat acreditat într'o țără mică, să fiă tot-odată acreditat și la guvernul unei mari puteri. Dér, dice, n'ar fi imposibil ca cei din Sofia, din considerațiunii de economie, să nu atace în principiu agenția diplomatică din Viena, dér postul agentului să rămână pe cât-va timp neocupat și să se lase la agenția numai un secretar.

Nu cum-va printul Ferdinand e de părere, că după-ce și așa Bulgaria se consideră ca trecută deja cu totul în sfera de putere a Țarului-liberator, postul de agent diplomatic în Viena ar fi devenit cu totul de prisos?

„Ajutorul“ de stat și preoții.

Onorată Redacțiune!

De multe-ori și în diverse chipuri s'a dat ocaziune diaristiceii române dela noi, de-a vorbi despre distribuția așa numitului în batjocură: „Ajutor de stat“.

În anul 1900, în pasesimele Pascilor s'a distribuit mult bucinatul „Ajutor de stat“ preoților uniți din Archidieceșane de Alba-Iulia și Făgăraș. Despre împărțirea aceluia ajutor eu, ca preot, infierat în acei blăstemat pomelnic — am quitat într'o fôie românescă în anul trecut! Atunci tocmai serbam patimile și vândarea lui Isus pentru 30 arginți înainte de Pasci.

Astăzi — după Pasci — este la ordine corumperea ostașilor de către „Farisei“ cu câte 60 corone și și cu mai mult, — ca să tăgăduescă pe cel înviat!...

„Lăpădați și ocoliți“ pe mai marele vostru învățator! căci eu pungă am și bani vè dau, dice mai marele cărturarilor!...

Ast-fel în 17 Aprilie 1901 am primit cu poșta următorea scrisóre oficioasă:

Sz. 7—1901
alisp. revs.

(Saját kezéhez)

Értesítés!*)

Tisztelendő Langa Péter

gör. kath. lelkész úrnak

Sárkányban.

„Van szerencsém bizalmasan értesíteni, hogy a vallás és közoktatásügyi m. kir. Miniszter Úr Ó Nagymáltósága folyó évi Aprilis hó 3-án kelt 6397 számú magas rendeletével állam segély czimén Mihályi érsek Úr Ó Nagymáltósága kezéhez ez med részére 60 koronát k utalványzui kegyeskedett, azon hozzáadással, hogy ezen segélyösszeg minden levonás nélkül ezonnal kifizetendő.

Fogarason, 1901 Aprilis hó 16-án.

Kapocsányi, m. p.
alispán.

La cetirea acestei scrisori — mi-s'a ridicat pèrul și mi-s'a suit sângele în cap, și m'am întrebat: Ce să mai fiă și comedia asta, Dómnne?!

*) În românesce: (La mâna propriei). Incunoscintare! Onor. Domn Petru Langa, preot gr. cat. în Șercaia — „Am norocire a te încunoscintă în mod confidențial, că Escel. Sa d-l ministru de culte și instrucțiune publică reg. ung. cu înalta sa ordonanță de d-to § 1. c. nr. 6397 s'a îndurat a asema pentru domnia-ta la Escel. Sa Metropolitan Mihályi, sub titlul de ajutor, 60 corone cu adausul, ca această sumă de ajutoare este a-se plăti numai decât, fără nici un scădemânt. — Făgăraș, 16 Aprilie 1901. Kapocsányi m. p. vicespan“.

Și tremurând m'am liniștit dîcînd: „Dómnne iértá-le, că nu sciu ce fac“!

Eu am renunțat odată pentru tot-déuna la acesta „cinst“, și totuși mă îndopă cu ea! De bună sémă, că ei au minte!...

Nu vedeți ore, fraților preoți, că în ast-fel de încunoscintări noi și biserica noastră suntem batjocoriți?!

Nu vedeți, că Escelența Sa prea bunul nostru Metropolit, este privit și tractat numai de „slugă“, în care nu are încredere ministrul în ce privesce distribuția arginților?

Căci Dómnne sfinte! Ce caută cuvintele: „Azon hozzáadással, hogy ezen segély összeg minden levonás nélkül ezonnal kifizetendő.“ (Cu acel adaus, că acesta sumă este a se plăti imediat fără de nici un scădemânt).

Ar fi cu puțință și numai a bănu, că prea bunul nostru Părinte ar fi nedreptățit vre-o odată pe vre-unul din fii săi?

Și ore ce ne-ar puté îndemna pe noi, ca să amărîm dîlele bunului nostru Părinte cu astfel de „nyugte“ (chitanțe), pe când împărțirea între preoții aceleași biserici este cea mai nedreptă și cea mai rușinosă!..

Mă rog cu cel mai profund respect, ca Escelența Sa Prea bunul nostru Metropolit să mă ierte, — dér nouă preoților nu ni-se cuvine nici a gândi barem, ca iubitul nostru Archiereu să ne servescă cu așa ceva și încă la porunca unui ministru adversar bisericii noastre, care de axiomă are „divide et impera“.

Acésta o putea face d-l ministru de culte direct prin sateliții săi și nu prin iubitul nostru Părinte, care tot-déuna s'a opus acestei augmen-tări diabolice, ce țintesc numai la infidelitate către adevărații noștri conducători, ér între noi urgiă, divisa-re și discordia sémăna!

Judece frații preoți români drept cu mâna pe inimă, decă procedura domnului Ministru nu este o insultă pentru capul bisericii noastre, pentru noi și poporul românesc?

Ai cui suntem noi? Ai Metropolitului său ai ministrului? De care trebuie să ascultăm? Care ne este mai bun? La doi Domni nu poți servi!

„Mulți sunt chemați, dér puținți aleși!“ „Satana umblă să ve cernă ca grăul, ér tu Simone, órecând întorcându-te, întăresce pe frații tîi“...

Voi, cari ocoliți pe marele vostru Învățător; voi cari pângăriți pe mama voastră iubitoare — biserica românescă, întindeți mâna sacrilegă după arginții lui Iuda, imbiați din partea inamicului limbei materne și nu mai figurați ca lucrători în viaa Domnului, căci și așa după numele cari vè faceți „nyugte“-le, nu vè mai cunoscem de colegi! Năimitul năimit este și nu are grije de oi! Periți voi umbre negre, cari ca nisce vulpoi lihniți aleșiți după pradă!!

Ér voi frați nemaculați, vè conjur pe Dumneđul cel viu al părinților noștri, să ne stringem forțele, să ne alipim de marele nostru Archiereu, ca să vadă lumea, că noi una suntem! și să nu lăsăm a fi prinși

în laț de „Satana, care umblă ca un leu răcnind, căutând pre cine să înghiță!”

Mie un astfel de ajutor nu-mi trebuie! De mi-s'ar imbia lumea totă, séu pe rug să mă ardă, nu voi face „nyugtă”. Cu cămașa de drot să mă îmbrace și de șapte ori să mă sbiciuiescă în tîrg, nu voi profana sanctuarul românesc! Atunci numai și numai atunci voi face o „quietanță”, când toți frații vor fi egal îndreptățiți din tesaurul mamei patrie, când mama nu va mai fi vitregă!!!

Așa să ne ajute Dumnezeu!

Șercaia, în 21 Aprilie 1901.

Petru Langa,
preot gr. cat. român.

Din „Reichsrath”.

Ședința dela 23 Aprilie a „Reichsrath”-ului a fost foarte sgomotosă. După ce ministru-președinte Koerber a prezentat raportul asupra cvotei, s'au cetit hărțile intrate, între cari o propunere a lui Schönerer privitoare la separațiunea Galiei și Bucovinei și alipirea Dalmației la țerile coronei ungare.

Urmără după acesta nisce scene foarte agitate, cari degenerară la urmă în scandal. Deputatul din partița poporală germană Vökl a imputat creștinului social Wohlmayer, că în interpelațiunea sa privitoare la afacerea președintelui tribunalului din St. Pölten a mințit și a calomniat. Interpelantul a ținut despre numitul președinte de tribunal, că poartă la butonieră simbolul pangerman (flórea grăului), ceea-ce e o minciună perfidă.

Tschan (german-național) spune, că s'ar fi dat ordin, ca Wolf să fie arestat, deocă va cuteza să critice pasul archiducelui Francisc Ferdinand, care a primit protectoratul „Schulverein”-ului catolic. Procederea acesta e o palmuire a constituției; dér oratorului nu crede, că ministru-președinte ar fi dat un astfel de ordin. Archiducele Francisc Ferdinand este și moștenitor de tron; în calitatea acesta adeseori a reprezentat pe împăratul și are rang înalt în imperiu și în armată. Tóte acestea eschid, ca el să fie privit de om privat. Toți cetățenii liberali trebuie să ia poziții contra pășirilor de felul celei a archiducelui. Întrébă pe ministru-președinte, deocă are cunosință despre ordinul secret din cestiune (privitor la arestarea lui Wolf).

Președintele ținut, că nu pòte răspunde; vorbitorul să interpeleze.

Wohlmayer atacă pe Vökl. — Malik îl apără — Wohlmayer: Ești un hăbăuc. — Vökl: D-ta ești un perfid, care ațipi poporul. Ești rușinea partidei d-tale. — Prochaska recomandă lui Vökl să se astîmpere; acesta însă insultă partița social-creștină.

După o vehementă altercație de vorbe insultătoare, cu care ocași Vökl îl batjocurește pe Wohlmayer și-l vatemă fără considerare, deputatul Herzog strigă: Rade-i o palmă! — Prochaska: Inceroați numai, că avem să v'o întorcem.

Camera trece apoi la ordinea de zi. Cătră finea ședinței abatele Trauenfels intrébă pe președinte, ce pași a luat cu privire la interpelațiunea Germanilor naționali în cestiunea declarațiunii moștenitorului de tron, care interpelațiunea cuprinde în sine conturbarea religiunii și în care religia creștină este espusă disprețului public.

Stein: Am criticat numai ceea-ce au făcut papii, dér nu ceea-ce a ținut Chritos. — Etz: Ține-ți gura — Stein: D-ta ești măgar! ești clerical! Nu vorbesc cu d-ta. — Iro: Papa a afurisit legile austriace — Trauenfels: Intreb pe d-l președinte, cât de pretiosă este religia pentru singuraticii, familii și societate... Iernerstorfer: Fetisismul roman, nu este o religie. — Berger: Al vosteru e păcatul, nu al bisericei. — Trauenfels: Intreb pe d-l președinte, până când are de gând să tolereze acest scandal.

Stein: Archiducele despre care s'a vorbit mult în timpul din urmă și care odată va moșteni tronul... — V. președ. Zacek: Rog

pe d-l deputat să nu vorbescă despre persoana archiducelui.

Stein... el a ajuns în puterea clicei negre a feudal-aristocrației-clericale, și societatea acesta a îndemnat pe archiduce de a lua protectoratul reuniunii școlare catolice clericale, prin ceea-ce el, viitorul purtător al coronei, s'a rus în contradicție cu legile existente (Contrațicerii sgomotose în centru, aplause la Germanii radicali). După ce acesta reuniune catolică a luat poziția contra legii școlare...

V. președ. Zacek: Rămăi la obiect, altfel îți detrag cuvântul.

Stein: Nu suferim să ne teorizezi. Deocă n'ai răbdare, plecă. Sala acesta are multe uși. Treuenfels ne-a atacat. L'au ales 9 ómeni și acum vorbesse în numele catolicilor. Multe sute de mii de catolici nu vor să audă nici de el, nici de papa... Patria noastră este amenințată de uriașul pericol, ca iesuții espulsați din Portugalia să inundeze Austria. Trebuie să ne temem, că iesuții dați afară din Portugalia, vor veni la noi. Un astfel de iesuit, Stefano Fagudenz, învață, că copiii li este permis a acusa pe părinții lor de eresiă, chiar deocă sciu, că în urma acesta ajung pe rug. Tot acest iesuit învață, că copilul nu păcătuiesce, deocă își omorâ părintele, care vré să-l siléscă așa părăsi religia...

V. Președ. Zacek: Fiindcă nu rămăi la obiect, îți detrag cuvântul (Mare sgomot și agitațiunea pangermani).

Agitațiunea se reînnoiesce, când Stein vorbesse din nou. Incepe să spună, cât de mare ar fi pericolul pentru Austria, deocă s'ar porni invazia iesuților din Portugalia. Apoi continuă așa: *Eu însu-mi nu sunt ce-i drept patriot, fiindcă iubesc mai pe sus de tóte patria noastră germană și doresc ca acest pericol amenințator să nu vină. Priviți domnilor cercurile mai înalte din Austria, priviți familia Habsburgilor. Ce nenorociri grozave au adus popii asupra acestei familii (Aprobări sgomotose la pangermani, contrațicerii în centru).*

Stein declară din nou, cu tóte îndrumările la ordine din partea președintelui, că în tóte adunările poporale și cu tóte ocașiunile va întreba acestea, și declară, că procederea v. președintelui de obraznicie.

În mijlocul unui mare sgomot ședința se închide.

Șvabii din Bănat.

Mișcarea națională, ce mai ales de un timp încóce s'a pornit printre Germanii (Șvabii) din părțile sudice ale Ungarie, formeză actualmente obiect de pătimăse discutiunii în presa maghiară șoviniștă. S'au găsit diare ungueresi, cari în justele și legitimele năzuințe de progres și emancipare națională ale Germanilor din Ungaria, vèd un pericol pentru „ideea de stat maghiar unitar” și numesc mișcarea lor o „irredentă germană”, „o primejdiă”, ba unele din ele s'aventă până a risca să afirme, că „nelitirile” Șvabilor ușor pot „să strice alianța politică de ață a Maghiarilor cu Germania și să producă în opinia publică maghiară cea mai mare aversiune politică față de imperiul german”.

Un „patriot” din Timiș, care se numesce proprietar și ținut, că e originar dintr-o familie din străinătate, se tânguesce amar în „Magyarország” dela 22 Aprilie privitor la proporțiunea mară, ce le ia mișcarea națională a Șvabilor de cățiva ani încóce. El prinde năbadaile când se gândesce, bună-óră, că în anul trecut s'a propus în comunele șvăbesci, ca procesele verbale comunale să se facă în limba germană. Apoi, prin tóte orașele din Bănat și prin comunele mai mari răsar ca bureții foi germane care de care mai radicale, numărul abonenților lor cresce rapid și prin acesta se subminéază existența foilor germane „patriotice” de până acum.

Tóte aceste ar mai trece. Există însă un „pericol” și mai mare din partea Șvabilor. Ei încep a-se organiza și în privința economică și ajungend pe calea acesta la mijloce proprii a-le mări forțele, li-se va garanta în viitor domnierea economică politică în Bănat.

După constatările acestea, cari de altfel nu sunt decât spre lauda Șvabilor, „patriotul” nostru arată starea socială de cădută a Maghiarilor pripășiti printre ei, cari se lasă a fi „terorizați” de clasele inteligente șvabe. Mai trist însă decât acesta este pentru „nația singur alcătuitoare”, că viața economică a Maghiarilor din părțile sudice ale țerii e pe marginea abisului, proprietarii și țeranii sunt înglodați în datorii și în urma produțiunii slabe din anii ultimii, se luptă cu miseria.

Astfel stând lucrurile, se face éráși apel la guvern și la societățile agricole și economice maghiare, să sară în ajutorul celor „primejduiți”, că de nu îi înghite germanismul aici la ei acasă. Drept remediu recomandă reorganizarea reuniunilor agricole comitatense, căci „ținuturile locuite de naționalități, sunt ață în mare parte într-o astfel de stare, încât ele trebuie așa-ținend cucerite din nou, deocă e să le avem pentru vie. Acesta a doua cucerire însă nu trebuie să se facă cu arma, nu cu forța, ci prin activitate economică și cu arme culturale...”

Ca pupază pe colac mai cere patriotul “o strictă controlă a presei „pangermane”, adecă s'o facă imposibilă, și să aibă de grije, ca în școlile medii mai ales să se pună mai mare pond pe educațiunea în spirit „patriotic”.

Tóte sunt zadarnice. Pe cum nu te poți opune sórelui să răsară ori ierbi să crească, tot așa nu vor puté șoviniștii să stavilésca mișcarea națională din sinul Germanilor din Ungaria, câtă vreme ea isvoresce din propriul instinct de conversare a rasei și individualității lor naționale. Nu în mișcarea acesta zace pericolul închipuit de șoviniști, ci în nisuița imorală a acestora, de a înăbuși în germine tot ce nu este pe plăcerea lor.

Sinodul din Arad.

— Raport special. —

Arad, 23 Aprilie 1901.

Ședința a treia se deschide la órele 9 a. m. Președinte: episcopul.

Raportul comisiei financiare e pus la discuțiunea specială.

Privitor la fundațiunea „Ioan Mețianu” raportorul S. Raicu constată, că unele pretențiuni ale tipografiei diecesane nu s'au putut încasa și astfel o parte din averea acelei fundațiuni nu e avere reală. Pe anul viitor propune, ca comisia să arate averea formală a fundațiunii „Ioan Mețianu”.

Rusu Șirianu e contra amănărilor de pe un an pe altul. Rógă să se cetésca protocolul comisiei investigătore esmisă de Consistor.

P. Truța: Este o comisia pentru lividarea tipografiei, care nu și-a gătat lucrarea și nu e corect, ca să cetim acte nerolvate încă. Nu incupe cu demnitatea comisiei, ca să facă pe placul lui Russu.

Raportorul Raicu dă cetire raportului Consistorului înaintat sinodului, din care se vede, că averea tipografiei, în parte prețuită de esperți, e de 50.000.

Comisia alcătuită din d-ții Truța, Suciu, Vățaianu și Petrauu va continua lucrările.

Chestia tipografiei a scos din sărite în special pe Russu Șirianu, care în loc de-a provoca, mai bine făcea, decât aducea Consistorului arădan însinurările menite, căci a provocat și pe acei datoriși să plătescă datoria, cari, conform însemnărilor date Consistorului de administrațiunea veche a tipografiei, și o achitaseră deja.

Fondul bibliotecii seminariale și preparandiale de-asemena a provocat discuțiunea — lungă, la care au luat parte Oncu, Raicu, Gurban, Ioan Pop și Mangra, care și-a făcut apoteosă meritele sale din trecut, câștigate prin organizarea și aranjarea bibliotecilor școlare.

Dr. Ioan Suciu, privitor la moșia dela Liget, cumpărată la 1894 și esarëndată d-lui I. Lengeru, comunică, că s'a făcut un ofert pentru a-se vinde cu 8400 fl. D-sa ca referent al comisiei, propune, ca să se urmeză punerea în vânzare și cu acesta să se însărconeze Consistorul. Propunerea se primesece.

Pentru adaptarea unui nou local pentru școla de fete împreunată cu internat din Arad, episcopul împărtășesce sinodului, că a fost în Peșta la ministrul de finance și acesta i-a promis, că va da casele din str. Capelei din Arad, în care acum e casarma

finanților. Până acum ministrul nu și-a împlinit promisiunea. Șoala se va muta, căci localul de acum nu e de loc potrivit.

Comisia de scontrare a cercetat seminarul în mai multe rânduri și s'a convins, că mobilarul lasă mult de dorit. Dr. Trailescu cere, ca să se facă schimbări radicale înăuntru seminarului și al alumnescilor de pe lângă el.

Vicarul Mangra se plînge, că nu s'a făcut inventarul mobilierului.

Archimandritul Hamsea spune, că plângerea d-lui vicar e neîntemeiată, de-ocă la începutul fiă-cărui an s'a făcut și se face inventar.

La recercarea comisiei de scontrare Consistorul a făcut pașii necesari, ca prefectul alumnescului nou, Engen Zaszló, să fiă mai consciențios în purtarea oficiului de prefect.

Păr. Hamsea, după-ce răsörtină acusa, ce i-s'a adus, că nu inspectonéază mai des musele elevilor din seminar, își exprimă nedumerirea sa asupra faptului, că, deși corpul profesoral ja înaintat Consistorului un regulament al afacerilor interne, Consistorul nici după luni de zile n'a hotărît asupra acelui regulament, menit să reguleze afacerile interne ale seminarului.

Dr. Aurel Holie cere dela fisicul seminarial, ca să facă raport și deusul să arete tóte înoirile, ce se cer din punct de vedere igienic. Câte 38 elevi într'un mușeu sunt prea mulți. Chiar și în sala asta sunt prea mulți 38 inși.

Raportorul Dr. Ioan Suciu face istoricul cumpărării acțiilor dela societatea, care a construit linia ferată Timișoara-Moșoaș, ce trece prin S. Mihail Român, unde „Fondul prețesc” are peste 1000 jugăre pământ. Pentru a-se ajuta locuitorimea română a acelei comune, propune, ca sinodul să încuviințeze cumpărarea a 100 acți în valoare de 10.000 fl., care acum deși nu aduc venite, peste vre-o cățiva ani diecesă va avé folose din ele.

Episcopul Goldis: D-lor! Era cu mult mai bine, ca și în trecut să nu se fi cumpărat pământuri. Să fiă după mine, eutóte moșiile diecesei le-aș vinde.

Dr. I. Suciu dă cetire socotelor dela mănăstirea Hodoș Bodrog, prezentate Consistorului, de pe cestii doi ani din urmă. Consistorul însă nu le-a censurat și revidat și astfel d-sa, ca raportor al comisiei alésă de sinod, nu pòte să se pronunțe asupra lor. Propune ca Consistorul să facă raport asupra socotelor reclamate în continuu, ér acum date uitării.

După-ce se încinge o discuțiunea mai lungă asupra competenței ori necompetenței sinodului de-a cere socotelele mănăstirei, ședința se ridică la órele 12, ér cea proxima se anunță pe după amiazi.

Ședința IV-a de Marți d. a.

Ședința se deschide la 4 óre p. m. Cetindu-se protocolul ședinței trecute, d-l Dr. Oncu constată, că în el s'a luat și conclusul congresului biser. citat de vicarul Mangra, când s'a scuțat să detragă din meritele vrednicului bărbat V. Babeș. Dr. Oncu, împreună cu Dr. Ioan Suciu cer, ca ș-ul luat în protocolul ședinței, fără nici un temei, să fiă șters, ceea-ce sinodul și primesece și protocolul se modifiă și se autenticeă.

Președintele anunță, că au intrat mai multe petiții și cereri de concedii. Ioan Pap cere concediu pe întrégă sesiunea.

Dr. Suciu: Suntem amenințați să nu mai putem aduce hotăriri valide. În mod demonstrativ se cer concedii, decí cei chemați să se și pună pe gânduri în fața acestui simptom ne mai pomenit în sinodul din Arad.

Episcopul: Fórté bine.

Rusu-Șirianu: Cei ce nu vin la sinod, să nu primeseă mandatul.

Episcopul: Sunt d-ni, cari fără motive plausabile absentéză dela sinod.

Dr. Oncu: Aparițiunile acestea numai bun renume nu ne va face și sunt fórté deprimate.

Episcopul: Eu nu vreau să dau lectieă niménu, dér fiă-care ales să-și țină de ambițiunea de a lua parte la ședințele sinodului. Aș dori, ca să se tée un conclus sinodal, ca numai în casuri mai grave să se dea concediu.

Corogariu: Conclus sinodal este deja adus.

Episcopul: Unii domni nici nu au învrednicit biroul să-și spună motivul pentru ce nu pot participa la ședințe. De pildă d-l Eugen de Mocioni nici un cuvânt nu spune în scrisoarea, ce am primit-o oficioasă, că e bolnav, e supărat pe noi, ori de ce absentéză?

SCIRILE ȚILEI.

— 13 (25) Aprilie.

Regele Carol în Budapesta. Se știe, că și anul acesta Regele Carol și Regina României vor merge la Abazia. De obicei suveranii români trec prin Budapesta și în gara de ost așteaptă plecarea trenului Fiume. Foile ungurești din Pesta spun, că suveranii români vor sosi aici în Budapesta și îi va întâmpina la gară însuși Majestatea Sa monarhul nostru — din care cauză vor petrece mai multe ore în capitala ungară. — Regele Carol împreună cu Regina au plecat din București ieri seară la 6 ore. Eri după amiazi s'a ținut în București un consiliu de miniștri sub președinția Regelui, în care acesta a semnat și decretul, ce autorizează consiliul de miniștri de a expedia lucrările de administrațiune în timpul lipsei sale din țară.

Lueger despre declarația moștenitorului de tron. Alaltăieri s'a ținut în Viena o adunare a creștinilor-sociali, în care a vorbit și Dr. Lueger. El se pronunță între altele și despre declarațiunea arhiducelui Francis Ferdinand și dîse: „Bine este, că omenii mai sus puși decât mine au aceeași sorțe. De sigur, că arhiducele Francis Ferdinand stă de-asaupra mea și totuși trebuie să îndure batjocurile Germanilor naționali... Dăr cu cât îl vor defaima mai mult, cu atât noi ne vom alipi de el, și mi-ar plăce să-i spun: *Alteftă, fii tare și neîndurător!* Sunt firm în credința, că noi, cari trăim în Austria, vom fi și pe viitor austriaci. Acești ticăloși cutază a dîce în parlament, că ar fi o adevărată teroare pentru noi, decât ne-ar anecea la Germania. În alte țări acești mișei ticăloși de mult ar fi fost luați de guler și li-s'ar fi spus: sunteți trădători miserabili. Dăr ei pot sta liniștiți aici, pot să defaimeze și murdărescă în parlament pe arhiducele, și nici o mână nu se ridică, să pedepsescă infamia acestă...”

Afacerea Mihăileanu-Fitowski. Din Sofia se telegrafează, că afacerea Mihăileanu-Fitowski a fost luată dela acel jude de instrucțiune căruia i-a fost incredințată până acum, din motiv, că prea mult a întârziat cu resolvirea ei.

Alegerea de protopresbiter gr. or. al Turdei. Prin ordinul Prea Veneratului Consistor arhidieceșan gr. or. din Sibiu, d-l comisar consistorial Dr. Eusebiu R. Roșca convoca pe toți On. membrii preoți și mireni ai sinodului protopresbiterial al tractului Turdei la *Sinodul electoral*, ce se va ține în parochia Turda, Sâmbătă la 28 Aprilie (11 Mai) a. c. la 11 ore a. m. în biserica parochială pentru alegerea de protopresbiter. Sinodul electoral îl va premerge serviciu divin.

Ministru frances de externe Delcassé a sosit alaltăieri în Petersburg. El a făcut o vizită cancelarului rusesc *Lambsdorff*, care i-a refintors visita. În onoarea lui Delcassé s'a dat un prânz la ambasadorul frances.

Marî procesiunii de bărbați și dame. Dumineca trecută s'a făcut în Viena o mare procesiune bisericească de bărbați, care a pornit din piața „Hof” și a traversat stratele și a vizitat bisericile din cetate, ajungând în fine în catedrala „Sf. Stefan”. Luni după amiazi avu loc o asemenea procesiune a damelor din clasă aristocrată. În număr mare s'au adunat damele aristocrate pe la 4 ore în biserica „Sf. Mihail”, unde au făcut rugăciunile prescrise pentru dobândirea iertării păcatelor, ce se va da cu ocaziunea jubileului papal. De aci damele au mers în biserica din dosul palatului „Sf. Augustin”, unde au repetat rugăciunea; apoi damele au mers în procesiune în biserica „Sf. Stefan”. Marele și neobișnuitul convoi de dame pe strade a făcut senzație și a fost mult discutat în public.

Impăratul Wilhelm la Bonn. Țilele acesteia împăratul Wilhelm va sosi la Bonn, ca să fiă de față la primirea fiului său în universitatea de-acolo. În vederea sosirii im-

păratului, s'au luat măsuri severe de precauțiune. Poliția orașului va fi întărită cu trupe din Düsseldorf, Elberfeld și Colonia și în serviciu de pază vor fi puși și pompierii. Pe stratele, pe unde va trece împăratul, circulația trăsurilor va fi sistată în timpul serbării, tot așa și circulația pedestru pe timp de trei ore. În acest timp locuitorilor nu le va fi permis să umble dela unii la alții, ba nici din case nu le va fi permis să iese.

Vera Gelo achitată. Țilele trecute s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Paris procesul domnișoarei *Vera Gelo*, despre care se știe, că a omorit, fără intenția, printr'un foc de revolver pe amica ei *Zelenine*, care, ca să mântuiescă viața profesorului *Deschanel*, l'a apert cu corpul său pe acesta când Vera Gelo atentase la viața lui. *Vera Gelo* a fost achitată. Ea a și plecat din Paris cu fratele Zeleninei, mergând în Astrachan.

Un sub-oficer engles despre războiul din Transvaal scrie din Belfast următoarea epistolă soției sale: „Lordul Roberts ne-a lăsat aici încurcați și merse acasă cu seirea, „că războiul e pe sfârșite”. De când Kitchener are comanda supremă, avem mai mulți răniți și morți, decât în ultimele 6 luni. Pe cuc încă îl fac negru și dîce, „că Burii au marî pierderi.” Eu sunt aproape tot pe drum și până acum n'am vădit nici un Bur mort; aproape nu mai am nici haine în spate. După o pauză de câte-va ore, trebuie să luăm erăși arma în mână. Decă cine-va se îmbolnăvesce, ori e rănit, auți numai: „hapul Nr. 9”, acesta e mijlocul de vindecare pentru toți. Decă tinerii de acasă ar ști, ce viață ducem noi aici, nici unul n'ar mai pleca în Africa-sudică”.

Note și discusiuni.

Însurare.

Replîcă, de Dr. S. Puscaru.
— Urmare.

D-l S. face o mare nedreptate d-lui Weigand, pe care îl confundă prea adeseori cu elevii săi, când crede, că el nu e tot atât de consciu ca și d-șă, că românescul *întrebare* s'eu *însurare* nu pte veni direct din latinescul clasic *interrogare* și *uxo rare*. Nu dela aceste forme latine clasice, ci dela niște forme corespunzătoare latine vulgare trebuie derivate cele două cuvinte românești. Decât, aceste forme latine vulgare nu sunt ușor de reconstituit, nu sunt ușor de explicate, și de aceea, până când vom ajunge să le cunoșcem cu siguranță, trebuie să ne ținem de forma, pe care o șcim din lexiconul latinei clasice. Ast-fel porced cei mai mulți romaniști, și d-l Sulic știe de bună seamă însuși, căci o pte să nu fi auzit de faimăsa discuțiune în privința acestă, purtată de K. Sittl¹⁾, E. Seelmann²⁾ pe de-o parte și de Miodonski³⁾, Meyer-Lübke⁴⁾, P. Geyer⁵⁾, G. Gröber⁶⁾, Mohl⁷⁾ pe de altă parte.

Lexicologia românească cuprinde o mulțime de puncte neelucidate încă. O mulțime de etimologii nu sunt încă cunoscute, altele, cari se credeau sigure, nu sunt bune, altele erăși sunt neexplicate și numai o parte sunt sigure.

Cuvântul *lână* vine fără indoială din *lana*; cuvântul *inel* se credea, că vine din *anellum*, ceea-ce e peste puțință; adevărata lui etimologie e *anillum*; *fărîmă* se credea, că vine din *fragmen*; etimologia acestă e imposibilă și adevărata lui origine e *farr-*

¹⁾ Jahresbericht über die Fortschritte der klassischen Alterthumswissenschaft LXVIII, 226 sqq.

²⁾ Göttingische gelehrte Anzeigen 1890, 665—687 și Kritischer Jahresbericht über die Forschungen der romanischen Philologie I, 48 sqq.

³⁾ Archiv für lateinische Lexikographie VIII, 146—149.

⁴⁾ Zeitschrift für romanische Philologie XV, 281—284.

⁵⁾ Jahresbericht über die Forschungen der klassischen Alterthumswissenschaft LXXXVIII, 83 sqq.

⁶⁾ Archiv für lateinische Lexikographie I, 206, 213 sqq.

⁷⁾ Introduction à la chronologie du latin vulg., 21.

A se compara și O. Densușianu: Histoire dela langue roumaine I. 52 sqq.

men (derivat din *far*), precum o vom arăta cu altă ocaziă; în sfârșit vorbelor ca *scol*, *clăra*, *bag* și altor multe nu li-se știe etimologia.

Când avem însă *blăstema*, *întreba*, *însura* alături de latinescul *blasphemare*, *interrogare* și *uxorare*, nu putem să nu le aducem în legătură, deși o deducere directă din aceste forme nu e cu puțință. Ce trebuie să facem în cazul acesta? Să vedem, cari sunt cuvintele corespunzătoare în limbile surori.

Alături de *blăstema* românesc avem ital. *blasphemare*, reticul *blastemar*, prov. *blastimar*, franc. *blâmer*, cat. *blastemar*, span. și port. *lastimar*. Tote formele acestea presupun un latinesc vulgare *blastemare*. Forma cu *t* în loc de *ph* se esplică prin analogia verbului *astimare*, care avea tocmai sensul opus lui *blasphemare*.

Mai complicată e cestiunea pentru verbul *interrogare*. Formele romanice: ital. *interrogar*, prov. *interrogar*, fr. *interroger*, cat. sp. port. *interrogar* trebuie depărtate din discuția, ca forme savante, faurite direct după latinescul clasic *interrogare*. Dăr alături de forma savantă, găsim și forme populare. Acestea sunt românescul: *întrebare*, vechiul provençal: *entervar* și vechiul franțuzesc: *enterver*, păstrat încă în unele dialecte. Dintre aceste trei forme trebuie eliminată cea franțuzescă, căci în limba acestă și forma simplă: *rogare* a trecut în *rouver* (probabil prin influența verbului de origine germană hrôpan). Rămân deci provențala și româna. Verbul *rogare*, precum și derivatul: *rogatio* au dat în românește: *rugare* și *rugăciune*, în provençală *roar* și *roazos* (ef. și corrogata = corcadea), forme cari arată o evoluțiune fonetică regulată, pe când *interrogare* s'a dezvoltat într'alt fel. Trebuie deci ca acest cuvânt să fi suferit deja în latina vulgară o schimbare, și poporul să fi dîs *intervare* în loc de *interrogare*. Care a fost pricina acestei schimbări? Nu putem să șcim. De aceea nu putem să dăm ca etimologia a româneșului *întrebare* o formă încă neexplicată *întrebare*, ci vom continua a-l aduce în legătură cu *interrogare*, rezervându-ne a atrage atențiunea asupra provențalului *entervar*.

Așa fac aici cei mai mulți romaniști. A trecut vremea lui Caix, care pentru-ca să esplică cuvintele compuse italienești abusa de asterisc (steluța) și făurea vorbe compuse latinesci, cari de bună seamă n'au existat nici-odată. Românescul *bălaur* corespunde perfect ca formă și ca sens unui prototip latin *bellabrum*, compus din *bela-*fiară și din *labrum*-buză (cf. caracterizarea bălaurului: „ou o *fală* în cer și o alta în pământ”), dăr deși etimologia acestă e foarte ispititoare, nu cutezăm s'o susținem.

Și acum să trecem la vorba *însurare*.
(Va urma.)

SCIRI ULTIME.

Viena, 24 Aprilie. În ședința de aici a „Reichsrath“-ului s'au repetat scenele scandalose de ieri. S'a cetit propunerea lui *Pernerstorfer*, cerând ștergerea §-lui 64 privitor la vătămarea membrilor familiei domnișoare. Propunerea e sprijinită de social-democrați și pangermani și se pune în discuțiune. La cuvântul *Pernerstorfer* și dîce, că Austria e rămasă tare îndărăt în cultură. *Schönererianul Berger* atacă pe creștinii-sociali. *Mayer* (creștin-social) sare de pe scaun și amenințând cu pumnii merge spre *Berger*. Se produce un sgomot infernal. Președintele suspendază ședința. La redeschiderea scandalul începe din nou. *Malik* atacă vehement pe creștinii-sociali. *Lueger* cere să fiă chemat la ordine, căci la din contra creștinii-sociali vor zădărnici ținerea ședinței. Președintele chiamă la ordine pe *Malik*. — Ministru-președinte *Koerber* declară, că guvernul respinge cu hotărîre propunerea lui *Pernerstorfer*.

Sofia, 24 Aprilie. Eri au fost arestați și depuși agenții comitetului macedonean *Poparsoff* și *Marcu Bosneacoff*, condamnați de justiția română pentru-că au complotat în contra vieții Regelui Carol.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Dr. Oncu: Ar fi bine să enunțăm un conclud, că numai pe lângă motive acceptabile se pte concedia cineva. Nu suntem noi dușmanii nimănuia, și deci nu înțelegem ce înțemună numărul cel considerabil de deputați, ca să stea departe de ședințele noastre. Până acum mi-se pare vr'o 15 cereri de concediu s'au făcut. Propun, ca să se aplică §-ul respectiv din „Regulamentul afacerilor interne ale Sinodului”.

Episcopul (fôrte deprimat): E trist, însă decât ne place să disciplinăm diecesa, să ne disciplinăm și pe noi.

Referada comisiei epitropesci continuă a-o face d-l Dr. Ioan Suoiu. Privitor la edificarea caselor consistoriale, care încă erau să fie zidite — decât erau bani — comisia propune, ca Consistorul să vină c'un plan la anul viitor. Se primesce.

Fostului referent epitropesc Ioan Moldovan i-se votează o sumă anuală de 300 fl. drept escontentare anuală, ér d-lui protopop Petru Serb din Beliu, care cu administrarea averilor diec. din două comune aparținătoare tractului său, a ostenit și cheltuit mult, i-se votează o sumă de 200 cor.

Dr. Aurel Halic: vădând că majoritatea nu vrea să voteze nici cele 200 cor., spune că: sinodul să nu aștepte ca funcționarii să lucre de cinste, căci lucrul de cinste e rău.

Angajarea la sen. epitropesc al Consistoriului în persoanele destoinicului A. Desseanu și Chelnețianu, se ia la cunoștință.

Dr. I. Suciu dă cetire hotărîrii comisiei epitropesci, ca d-lui protosocel I. Pap să nu i-se dea un adaos personal de 500 cor. după cum a hotărit Consistoriul, ci numai o remunerațiă pe un an pentru serviciile prestate când cu împărțirea primă a congruiei.

Dr. Oncu e pentru adausul personal, căci d-l Pap a muncit mult ș'apoi și d-nii profesori seminariai încă e nădejde să fi plătiți mai omenește.

Dr. Aurel Halic (întrerupt de larma lui Russu-Șirianu). D-le Russu! Decă vrîi să vorbesc, anunță-te la cuvânt și nu întrerupe fără nici un rost, căci nu-ți șed frumos! — Sprijinesce darea de un adaus personal d-lui I. Pap, dăr nici profesorii să nu fiă uitați și să li-se răsplătescă munca cea intensivă, ce o pun pentru crescerea fiitorilor preoți și învățatori. Salariul de acum e aproape de batjocură și dîșii numai respect merită, ér nu cercetări disciplinare.

Mangra: Recunosc și eu, că 900 fl. pentru un profesor e prea puțin, dăr d-l Oncu, când sprijinesce adausul personal, vină și spună resursele, de unde vom mai pute da și pentru d-nii profesori.

Dr. Oncu: La asta voi răspunde eu. **Mangra** (nervos): Nu poți să răspunzi. D-ta ai mandat dela Consistor să vorbesci pentru adaus personal și nu pentru remunerațiă.

Russu, după ce atacă pe d-l Pap, căruia întreg sinodul i-a recunoscut meritele pentru diecesă, cere votare. E contra pronunerei lui Oncu.

Dr. Oncu: Nu stă diecesa așa de rău, ca din cauza unui adaus personal dat d-lui Pap, căruia i-s'a luat și quartirul din casele consistoriale, să nu putem regula și salarele profesorilor și ale funcționarilor consistoriali. Eu am studiat natura fondurilor, și acelea, pe lângă o chivernisire bună, vor da și mai multe venite. (Mangra întrerupe).

Oncu: Am studiat 2 luni tôte actele de căpeteniă, ce le are Consistorul, și nu permit nimănui să-mi facă obiecții.

Mangra (în cestiie personală): Nu șcim natura fondurilor.

Oncu: Ba o șcim!

Mangra: N'o șcim!

M. Veliciu spune, că atunci, când profesorii cu familii grele nu au parte de urcare salarelor, călugărul I. Pap se nu se aștepte la adause personale, ci să se mulțumescă cu o remunerațiă odată pentru totdeauna.

Punându-se la vot, propunerea comisiei epitropesci, contrară celei consistoriale, se primesce cu 17 voturi, ér a d-lui Dr. Oncu cate, având numai 12 voturi.

Urměză comisia petiționară, care prin referentul ei *Popovič* cele mai multe petiții le transpune Consistorului spre a-le resolve.

Ședința interesantă pentru cei cen'au fost în clar cu felul de-a munci al omenilor alianței goldișiste, s'a ridicat la orele 7^{1/4} seara.

Raportor.

Dela Tipografia „AURORA“, A. Todoran

— din Gherla — Szamosujvár, —

se pot procura următoarele cărți:

Cuvântări pe Dumineci. Tom. I. de renumitul orator — în Domnul adormitul — Iustin Popfiu, 48 predicii pe 38 Dumineci 2.20

Cuvântări bisericești (acomodate pentru orî-ce timp) de I. Papiu Tom. I. Ediția II. 1.20

Cuvântări bisericești (pe Dumineci) de Ioan Papiu. Tom. III. 1.20

Cuvântări bisericești la toate sêrb. de peste an de I. Papiu 1.50

Cuvântări funebrele și iertăciuni pentru diferite casuri de mörte, întocmite de I. Papiu 1.50

Cuvântări funebrele și iertăciuni. Din autori renumiți, prelucrate de Tit Budu, vicar 1.—

Catechese pentru pruncii școlari de Tit Budu, vicar —.40

Cuvinte de aur sêu învățături înțelepte date de un părinte fiului sêu, din operele lui J. H. Campe, trad. de I. Sonea —.80

Dumnezeesca liturgie a celui dintru sfinți părintelui nostru Ioan Chrisostom, de Ioan Boroș —.25

Manual catehetic pentru primii ani școl. de Basiliu Rațiu —.40

Predice pentru Dumin. de peste an, compuse și elucrate după Catechismul Deharbe de Vas. Christe. Tom. II. dela Dumin. XI. după Rosalii până la Dumin. Vameșului —.80

Rugăciunea D-lui, „Tatăl nostru“, esplanată pe scurt de I. Boroș —.10

Tipicul preotesc din cărțile rituale, prelucrat de Tit Budu, vicar —.50

Istoria icônei Pr. C. Verg. Maria dela Nicula —.10

Bocete, adevă cântări la mörți, adunate de I. Pop Reteganul —.40

Nu mă nita. Colecțiune de versuri funebrele, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. —.25

Om și lumea, cântări funebrele de Aron Boca Velcherianul —.08

Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul —.10

Amintiri din Grecia de Teodor Bulc, profesor gimn. —.60

Buchetul. Culegere de cântece, culese de I. P. Reteganul, broșat —.25

Barb Cobzarul. Novelă orig. de Emilia Lunge —.10

Bunica și nepotelul. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé de G. Simu —.06

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, invet. Năsêud, Praxă. Teorie. Cânturi —.30

Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de G. Simu —.25

Cartea plugarilor sêu povestiri economice despre grădinărit, economia câmpului, creșterea vitelor și celelalte ramuri ale economiei de I. Georgescu —.25

Codrean, Craiul codrului, de George Simu —.06

Cântăreța. Novelă de Dem. Dan —.15

Carmen Sylva, Prelegere publică ținută prin V. Nicoră, prof. gimn. — Cu portr. M. Sale Reginei României. —.10

Chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de P. Reteganul —.28

125 Chiuituri de cari strigă feciorii în joc —.12

Cu vêrul penei Scrieri satirico-umoristice de Anton Popp. I. Monolöge. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare —.55

Din povestile lui Esop de Aron Boca Velcherianul —.08

Două turturele de aur. Poveste de Laur. Giorbea —.12

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Rusu —.30

Ţile negre. Versuri de Petrea dela Clușiti — cu o prefață de G. Simu —.15

Felicitări în poesii și prosă la Anul-Nou, ziua născerei și ziua numelui cătră tată, mamă, moș, unchiu, mătușe, nănași, tatori, preoți, învățatori și binefăcători, precum și alocuțiuni și vorbiri cu diferite ocațiuni școlastice, de George Simu —.20

Filoxera omenimei. Câte-va cuvinte despre vinars, de A. Boca Velcher. —.08

Geografia și Istoria în școala populară. Manual compus conform planului de lecțiuni a d-lui V. Petri pentru cl. IV., V., VI., de T. Petrișor, invetător —.40

Gruia lui Novac —.10

Horia lui Pinteza Vitezul —.06

Idealul pierdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar —.10

Indreptar pentru ortografia română, de Vas. Dambrava —.12

Împărăția țiganilor pe vêrul unui plop de A. Boca Velcherianul —.08

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte. După Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulf —.30

Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp —.20

Lira Sionului sêu cântarea sêrbătorilor. — Poesii religioșe-morale, lucrate după Sf. Scriptură, de A. Boca Velcherianul, cu o precuvântare de G. Simu —.25

Monolöge de Antoniu Popp:

Nr. 1. Pe neaștepte —.04

Nr. 2. Pentru-ce am rămas flăcău bătrân —.08

Nr. 3. La Anul-nou —.04

Nr. 4. Ce nice prin minte nu mi-a trecut —.04

Nr. 5. O pățanie —.04

Merinde dela școlă sêu învățături pentru popor, culese din ȧiarul unui școlar, de Dr. Georgiu Popa —.60

Miseriile sociale. Novelă de P. C. Z. Rovinar —.15

Musa Someșană. Poesii populare române din jurul Năsêudului. Adunate și aranjate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade —.25

N-rii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de I. Tanco —.20

Nopti de iarnă. Novele pentru popor de G. Simu —.60

Opșaguri. Cât cioplite cât pilite și la lume împărțite, de I. P. Reteganul —.40

Pacătul. Monolog comic de Antoniu Popp. Prețul —.04

Opera unui om de bine. Novelă origin. — continuarea novej „Idealul pierdut“ — de Paulina C. Z. Rovinar —.10

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 102 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și aranjate. Prețul red. (dela fl. 1.20) la —.60

Povestea Pascunii sêu credința deșertă populară. De Ar. Boca Velcherianul —.08

Părintele Nicolae. Schițe din viața preoților, de G. Simu —.30

Pietatea poporului român, sêu cântări evlavioșe pentru cei-ce merg la mănăstire, la locuri sfințe și în procesiuni. Compusă de doi preoți gr. cat. Murășeni din diec. gr. cat. a Oradei-mare —.10

Păcălă și Tândală. Poveste de G. Cătană —.10

Prietenul sătênelui român. Sfaturi în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de I. P. Reteganul —.30

Pilde și sfaturi pentru popor de I. Popp Reteganul —.30

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educ. după Ernest Legouvé —.06

Poveștile Bănatului. de George Cătană, invetător. Tom. I, II, III à 25 cr., toate 3 tomurile —.65

Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari, de Ar. Boca Velcherianul —.10

Renascerea limbei române în vorbire și scriere, de Dr. Gr. Silași, broș. II. și III. Prețul fie-ărei broș. —.40

Ambele de-odată —.70

Risete și zimbete de Tit. V. Gheaja —.30

Românul în sat și la ôste, de Ioan Pop Reteganul —.30

Schițe din Italia de Teodor Bulcu, profesor gimn. 1.—

Suspini și zimbire. Poesii și prosă de Ant. Popp —.40

Starostele sêu datini dela nunțile Românilor ardeleni de I. Popp Reteg. —.15

Trandafiri și viorele. Poesii populare de I. P. Reteganul. Edițiunea a III. —.30

Ȧiganul la mănăstire. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul —.08

Ȧiganul în Rain. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul —.08

Ȧiganul și Magnatul sêu vraja și farmecele populare, de A. B. Velcher. —.08

Ultimul sicahstru. Tradițiune de George Simu —.06

Versuri de dor, adunate din poezii români de A. —.25

Indreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv, de V. Gr. Borgovan. Ediția III. 1.20

Omul. Noțiuni din Anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc, de George Cătană —.25

Orar General pentru școala română cu 6 clase și cu un singur invetător, de Georgiu Magyar —.40

Vieta P. C. Verg. Maria, de C. Darabant —.15

Zina Câmpiei, de A. Boca Velch. —.08

Cărți de rugăciuni:

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericești, frumos ilustrată. Prelucrată și edată cu permisiunea mărîtului ordinariat diecesan gr. cat. de Gherla prin Vasiliu Păcașiu, preot gr. cat. în Hotoan. Ediț. V., corêsă și amplifiată. — Legată simplu —.50

legată în pânză —.80

legată în piele 1.60

„ „ catifea 2.50—3.80

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambe sexele. — Prețul unui exemplar legat —.22

legat cu pânză —.50

„ „ piele și aurit 1.60

„ „ legătură de lux 2.50—3.80

Micul mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericești, foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambe sexele. — Prețul unui exemplar legat —.22

Cărticica de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexele. Cu mai multe icone frumoșe. Prețul unui exemplar legat —.10

Visul Prea Sfinței Vergure Maria, urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Prețul unui exemplar legat și espedat franco este —.10

Epistolia D-lui nostru Isus Christos. Prețul unui esem. legat și spedit franco —.12

Din „Literatura populară“, de Domeșiu Dogariu.

Nr. 1. Moș Toma Bădăceanu, vestitul caraghios al economilor de vite (Mocanilor) din Săcele. Prețul —.06

Nr. 2. Vlad Hoțul dela Săcele. —.06

Nr. 3. Insurătoarea Sôrelui (basm) —.06

Nr. 4. Fiul bucătăresei împêratului (basm) —.06

Nr. 5. Vacarelui (basm) —.06

Nr. 6. Diana, ȧina munților și Fata de împêrat cu mâinile tăiate (2 basmur), —.06

Nr. 7. Cinci dialoguri întocmite pentru elevii școlii popor. menite ca producțiuni la esamene și alte festivități școl. —.10

Nr. 8. Spiriton și Niculae (basm) —.06

Nr. 9. Fiul oi (basm) —.06

Nr. 10. Povestiri și anecdot. pop. —.10

Biblioteca teatrală a „Aurorii“.

Nr. 1. Calea drêptă e cea mai bună, comediă într'un act de A. Kotzebue, localisată de Corn. Darabant —.10

Nr. 2. Paza Maicii sfințe. Dramă în 4 acte, localisată de Ant. Popp —.12

Nr. 3. Otrava de hârciog. Comediă într'un act, de Ant. Popp —.08

Nr. 4. Pedepsirea vanității. Dramă într'un act, trad. din limba francesă de At. Bologna —.10

Nr. 5. Discrețiă fără volă. Comediă într'un act, de A. Kotzebue, trad. de Corn. Darabant —.12

Nr. 6. Creșcătorul. Comediă într'un act de A. Kotzebue. Localisată de C. Darabant —.10

Nr. 7. Otrava femeiască, comediă de I. Ȧințar —.10

Nr. 8. Distrăși. Comediă într'un act de C. Darabant —.10

Cărți de școală aprobate

și recunoscute ca cele mai bune și mai metodicesci de Vasile Petri:

Nou ABCD-ar românesc. Edițiunea XII. emendată și aprobată de înaltul min. reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul sêu nr. 16.006 din a. 1889. Prețul unui exemplar legat 25 cr.

Legendar sêu carte de cetire pentru școlile populare. Partea I-a: pentru al 3-lea și al 4-lea an de școlă. Edițiunea X., emendată și aprobată de înaltul minister reg. ung. de culte și instrucțiune publică prin emisul sêu nr. 11.295 din 1889. Un exemplar legat —.50

Tot de același autor:

Școala română. Fôie pedagogică și didactică pentru interesele institutelor de învățământ și ale organelor acestora. Anul I, II, IV. și V. (I. și II. e epuizat. Fie-care an 1 fl., cu porto 1.10

Școala practică. Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară. Tom. II, III. și VI. (I. e epuizat), fie-care 1.— cu porto 1.10

Plan de lecțiuni pentru școlile românesci. Intocmit pe 30 de sêptemâni 25 cr., cu porto —.30

Plan de învățământ pentru școlile populare nemaghiare, în înțelesul articolului de lege XXXVIII. din 1868 și 1879. Edat în urma ordinațiunii minist. reg. ung. de culte și instruct. publ. din 29 Iunie 1889, Nr. 17,284. Prețul 22 cr.

Legea de pensiune pentru învățatorii populari din Ungaria, dimpreună cu ordinațiunile ministeriale publicate în urmă, prețul —.22

Scriptologia sêu modul de a învăța cetitul scriind. Indreptar pentru învățatori la tractarea cetitului în școlă 1.—

Almanachul prețului Român pe anul 1901. Prețul unui es. 30 cr., espedat prin postă 35 cr., 6 esem. comandate de-odată costă espedate franco numai 1.60

Călindarul „Aurorii“ pe an. 1901. Prețul unui exemplar —.25

prin postă franco —.30

6 esemplare spedate franco 1.35

„Călindarul Plugarului“ pe anul 1901. Prețul unui exemplar 25 cr.

Tot de aici se pot procura tot soiul de cărți școlastice și altele, apărute ori și unde.

Recușite de scris pentru școlă și cancelarie. — Tot soiul de tipărituri oficioșe.

Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate.

Catalöge se trimit ori-și-cui gratis și franco.

Vêndêtorilor se dă rabatul cuvenit.

Töte comandele a se adresa la:

Tipografia „AURORA“ A. Todoran,
în Gherla — Szamosujvár.

Töte cărțile de mai sus se pot procura direct și dela Tipografia A. Mureșianu din Brașov.